

Bernstorff, da han havde givet dem Frihed, om at tage den tilbage og ikke at forsthyde sine Børn. Er det da dette, man her er isærd med at gøre? Nei, det er en ganske anden Sag; men det er i ethvert Tilfælde mærkeligt, at Sandheder, der allerede for to Mennefsaalbre siden ere førte ind i Livet, ikke have fundet deres Optragelse i den almindelige Bevidsthed. Man erkjender dem for Sandheder; men naar de skulle komme til Udførelse, standser man og frygter næsten for at bringe dem til Anvendelse. I den store Begivenhed, som fandt Sted i det sidste Decennium af forrige Aarhundrede, blev der udtalt en Sandhed, som vi ere isærd med at rokke ved; det er den Sandhed, at Loven er Udtrykket af Totalvillien. Denne Sætning prydede den første franske Forsatnings Indledning, og den blev opretholdt og helligholdt, saalænge den berømte Forsamling, som gav den, stod ved Roret. Allerede denne Forsamling indsaae, at naar Magten hviler hos Een, er det Enevælde; er den hos Flere, er den Privilegium, men først naar den tilhører Alle, hviler den paa Billighedens, Rettens og Retfærdighedens Basis. Dette blev allerede dengang anerkjendt, og nu synes det, som om man er tvivlende om denne Sandhed, idet man søger at rokke ved den paa den Maade, som nu skeer. Senere hidrog jo, som vi vide, Røstet om den almindelige Valgret i det samme Land, som jeg har nævnet, netop væsentligt til at formilde — jeg tør ikke sige: en Forbrudelse, men — en uhyre Overtrædelse af Loven, idet en Forsatning aldeles tilintetgjordes med væbnet Magt. Dengang — det var i 1851 — løb det: Den almindelige Valgret er indført, og dette forsonede Befolkningen med den store Lovovertrædelse, som var skeet. Var dette ikke stillet i Udsigt, at Folket atter vilde komme til den Magt og Ret, som var berøvet det af den republikanske Forsamling, da vilde Udfaldet af det Statscoup, som da fandt Sted, være blevet et ganske andet. Jeg kan sige med Sandhed, at jeg er ganske overbevist derom, thi jeg saae Begivenhederne i Nærheden. Der er gjentaget, jeg kunde næsten sige indtil Trivialitet, at man skulde søge at komme til No her i Landet, og endnu idag have vi flere Gange hørt saadanne Ytringer. Alt dreier sig om at komme til No, uden at

man taler om, hvorledes denne No bliver, og uden at man maaskee ret har sat sig ind i, om det vil blive en virkelig No eller kun en No paa Overfladen. Men hvem er det da egentlig, der har vaakt Uroen, og hvem er det, der har vedligeholdt den? En uhykkelig Frig, fulgt af en hdmhygende Fred, gav Anledning til den, idet man benyttede de tidligere bestaaende Forhold. Veiligheden grebes; man søgte Distand hos en Forsamling, der var valgt efter ganske andre Principer end Sunigrundlovens, og man behandlede med stor Vidtløftighed Danmarks egen Forsatning i denne Forsamling. Derpaa bragte man den videre og videre, bestandigt under dette oprindelige Tryk; men dersom Sagen først var bleven forelagt Danmarks Riges Rigsdag, som er den Forsamling, der ifølge Grundlovens § 100 ene har Ret og Magt til at gjøre Forandring i Grundloven, da nærer jeg den største Tvivl om, at Udfaldet af Rigsdagens Afstemning var blevet saaledes, som det nu vil blive. Det var, som sagt, med stor Uforslighed, man behandlede Sagen i — jeg tør neppe nævne Forsamlingen, jeg mener Rigsraadet, men det er den eneste Gang, jeg skal nævne den. Da Sagen derimod kom til Rigsdagen, havde man saamegen Hast, at det endog i det kongelige Budskab forrige Gang, da Rigsdagen blev aabnet, blev indskræpet at fremskynde Behandlingen saa meget som muligt. Der var ikke Tanke om, at et Udvalg kunde blive nedsat, og ligesaa lidt er det skeet i denne Forsamling, der er fremgaaet af nye Valg, og man har heller ikke kunnet faae noget som helst Endringsforslag vedtaget. Det synes næsten, at man ligesom gjør Fordring paa, at denne Forsamling kun skal sige Ja og Amen til, hvad der tidligere er skeet, naftet det maa siges at være Folkets Stemme, som her umiddelbart høres. Nu veed jeg vel, at man kan sige: Men vi see dog, at denne Forsamlings Sammensætning, at Antallet af dem, der ønske dette Grundlovsforslag vedtaget, er større end Antallet af dem, der ikke ønske det. Ja, det er Tilfældet med Hensyn til Valgkredsene, men ikke med Hensyn til Befolkningen, thi som allerede tidligere bemærket, forholder Antallet af dem, der stemte for de Candidater, der vilde